

113. પૂર્વાનુમાન એ શેની સાથે બેડાયેલું પેટાકોશલ્ય છે ?
- (1) ઉપસંહાર લેખન
  - (2) નોંધ લેખન
  - (3) વાચન
  - (4) મુસદ્દા લેખન
114. નાની વયના વિદ્યાર્થીઓને વક્તવ્ય અને ભાષા શિખવવા માટે તથા પ્રેરવા માટે નીચેની પ્રવૃત્તિ મોટું પ્રેરકબળ બની શકે છે.
- (1) સુધારાસહિતનું પ્રતિષેષણ શિક્ષક દ્વારા અપાય તે
  - (2) તેમની વાતચીતનું ધ્વનિમુદ્રણ અને વિશ્લેષણ
  - (3) પરસ્પર વાતચીત માટે પ્રોત્સાહન પૂરું પાડવું
  - (4) સ્પીચ થેરાપીસ્ટનું વ્યાખ્યાન ગોઠવવું
115. રેમેડિયલ ટિચિંગ એટલે ...
- (1) શિખવવાની સમસ્યાઓનું નિરાકરણ
  - (2) શાળાના નિયમીત સમય પછીનું શિક્ષણ
  - (3) તેજસ્વી બાળકોને ઉત્તેજન આપવું
  - (4) વિદ્યાર્થીઓની નિયમીત કસોટી લેવી
116. પુસ્તકની માહિતી અને શબ્દોના ઝડપી પરિચય માટે સંશોધન પ્રક્રિયા અને કોશગત જ્ઞાનનો ઉપયોગ _____ ના સંદર્ભ કરવામાં આવે છે.
- (1) પરિચ્છેદ વાંચન
  - (2) સંવેદનપૂર્ણ પ્રતિભાવ
  - (3) આઈડિયાની મૌખિક રજૂઆત
  - (4) ચોક્કસ માહિતી માટેની શ્રવણપ્રક્રિયા
117. વક્તવ્ય અને લેખનના પાઠ સંદર્ભે ત્વરિત પ્રતિષેષણ આપીને વિદ્યાર્થીઓને વધારે પ્રભાવક શિક્ષણમાં વ્યસ્ત રાખવા માટેની પ્રક્રિયાને શું કહેવાય છે ?
- (1) ટર્મ ટેસ્ટ
  - (2) માળખાગત મૂલ્યાંકન
  - (3) ઉપસંહારાત્મક મૂલ્યાંકન
  - (4) વાર્ષિક પરીક્ષા
118. વિદ્યાર્થીઓને તેમના શિક્ષણ માટે વધુ જવાબદાર બનાવવા માટે નીચેનામાંથી કયું વધારે ઉપયોગી છે ?
- (1) વિદ્યાર્થીઓને પોતાની શિક્ષણપ્રક્રિયા અંગેના નિર્ણયો લેવા સંદર્ભે હતોત્સાહ કરવા
  - (2) વાતચીત અને નેટવર્કિંગ માટે ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરવો
  - (3) વધુને વધુ પ્રશ્નો પૂછવા માટે વિદ્યાર્થીઓને પ્રોત્સાહિત કરવા
  - (4) વિદ્યાર્થીઓના ભાષાકોશલ્યને સુધારવા માટે વધુને વધુ ગૃહકાર્ય પ્રોજેક્ટ વર્ક અને અસાઇનમેન્ટ આપવા

સંપ્રેષણાત્મક ભાષાશિક્ષણ શેની સાથે સંકળાયેલું છે

- (1) બ્લેડણી અને ભાષાના નિયમો દ્વારા વ્યાકરણ અને શબ્દભંડોળ શિખવવું
- (2) લેખિત પરીક્ષા માટે વિદ્યાર્થીઓને ભાષા શિખવવી
- (3) શ્રોતાછાત્રો માટે વ્યાકરણના નિયમોનું અર્થઘટન કરવું
- (4) વક્તવ્ય, શ્રવણ, લેખન અને વાચન જેવા ઉત્પાદક કૌશલ્યને વધારવાની પ્રક્રિયા સાથે

120. લખતી વખતે કે ખોલતી વખતે વિદ્યાર્થીઓ ઘણીવાર કેટલાક નિશ્ચિત શબ્દોનો ભેદ પારખવામાં થાય ખાઈ જાય છે ત્યારે તેમને કઈ રીતે મદદરૂપ થવાય ?

- (1) તેમની ભૂલો પકડવી અને તેને સુધારવામાં મદદ કરવી
- (2) આવા આવીરૂપ શબ્દો પ્રત્યે વિદ્યાર્થીઓનું ધ્યાન દોરવું અને તેમને સરળ શબ્દોનો પ્રયોગ કરવા પ્રેરવા
- (3) આવા શબ્દોના અર્થો આપીને તેનો ઉપયોગ કરવા કહેવું
- (4) લેખન વક્તવ્યના વિશેષ વર્ગો દ્વારા પ્રેક્ટિસ કરાવવી

પરીક્ષાર્થી નિમ્ન ભાગના
સવાલોના જવાબ ત્યારે
જ આપે જ્યારે તેમને
ભાષા - II નો વિકલ્પ
ગુજરાતી ચયનીત કર્યો હોય.

ભાગ V

ભાષા II

ગુજરાતી

નિર્દેશ : નીચેનો પરિચ્છેદ વાંચી તેની નીચે આપેલા (121 થી 129) પ્રશ્નોના જવાબ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો.

આપણા શરીરમાં દોઢ લાખ કિલોમીટર જેટલી લંબાઈની લોહીની નળીઓ છે. 600 અબજ જેટલા કોષો છે. આંખના પલકારા જેટલા સમયમાં 12 લાખ જેટલા લોહીના લાલ કણ નાશ પામે છે અને એટલા જ નવા પેદા થાય છે. આખી દુનિયામાં જેની વિમાન સેવા ચાલતી હોય તેવી વિમાની સર્વિસથી પણ જેના રૂટની લંબાઈ વધારે છે એટલે કે તમારા શરીરમાં દોઢ લાખ કિલોમીટર જેટલી લંબાઈ છે તેવી લોહીની નળીઓ (આર્ટરી-વેઈન)માં પરિભ્રમણ કરતા લોહીના પ્રવાહની વિગતો વાંચશો તો તમે પરમેશ્વરે માનવી પર કરેલી મહેરબાની વિશે ફક્ત નવાઈ નહીં લગાડો, પણ તેનો નતમસ્તકે આભાર માનશો.

આપણા શરીરમાં 600 અબજ જેટલા કોષ છે. એટલે કે દુનિયાના માનવીની સંખ્યા કરતાં 100 ગણા કોષને આ લોહીના પ્રવાહ મારફતે સતત (માનવીની) જિંદગીના અંત સુધી (આશરે 70 થી 80 વર્ષ સુધી) શક્તિદાયક પદાર્થો મળ્યા કરે છે. આ જ રીતે આ જ લોહીના પ્રવાહ મારફતે દરેક કોષમાં અને બહાર રહેલો કચરો અને શરીરને ના જોઈતા પદાર્થો કિડની અને આંતરડા સુધી પહોંચાડી પેશાબ અને મળ વાટે બહાર ફેંકી દેવાનું કામ પણ કરે છે.

લોહીના લાલ કણનું આયુષ્ય 120 દિવસનું હોય છે. તમે આંખનો પલકારો મારો તે દરમિયાનમાં 12 લાખ જેટલા લાલ કણ નાશ પામે છે અને તેની જગ્યાએ તેટલા જ સંખ્યામાં નવા લાલ કણ તમારા શરીરના (પાંસળી, કરોડનાં હાડકાં એટલે કે વર્ટીબ્રા અને ખોપરીના) હાડકામાંથી ઉત્પન્ન થઈ તેની જગ્યા લે છે. તમને નવાઈ લાગશે કે માનવીની જિંદગી દરમિયાન હાડકામાં અઘોટન જેટલા લાલ કણો ઉત્પન્ન થાય છે. દરેક લાલ કણ પોતાની યાદ મહિનાની નાની જિંદગીમાં હૃદયથી શરીરના બુદ્ધા બુદ્ધા કોષો સુધી 75000 વખત સર્કિલ ટ્રીપ મારે છે. માનવીના હૃદયના પ્રત્યેક ધબકારે લોહીનો પ્રવાહ ખૂલી ગયેલી આર્ટરીમાં દાખલ થાય અને બે ધબકારાના વચ્ચેના સમયે જ્યારે આર્ટરી દબાય ત્યારે આ લોહીનો પ્રવાહ આગળ જાય. આમ જ્યારે માનવીના હાથ ને પગમાં લોહી પહોંચે અને પછી વપરાયેલું લોહી વેઈનસ મારફતે પાછું આવે ત્યારે આ ધબકારાનું દબાણ ઝીરો (શૂન્ય) થઈ ગયું હોય. આ વખતે લોહીની નળીઓ જેમાંથી પસાર થાય તે સ્નાયુ જ્યારે જ્યારે પ્રવૃત્તિશીલ થાય ત્યારે પાછું હૃદય સુધી પહોંચે.

121. રક્તકણનું જીવન કેવડું હોય છે ?

- (1) અગિયાર માસ
- (2) આજીવન
- (3) 24 કલાક
- (4) 4 મહિના

122. વપરાયેલ રક્ત પરત આવે ત્યારે શું થાય ?

- (1) બેહોશી આવે
- (2) ઘબકારદબાણ શૂન્ય થઈ જાય છે
- (3) વ્યક્તિનું અવસાન થાય
- (4) રોગ અને બીમારી આવે

123. જીવન દરમ્યાન અસ્થીઓમાં કેટલા રક્તકણ જન્મે ?

- (1) 200 ગ્રામ
- (2) અર્ધા ટન જેટલા
- (3) વ્યક્તિના વજન જેટલા
- (4) ચાર કિલો

124. કાયામાં કોશ કેટલા છે ?

- (1) 6000 કરોડ
- (2) 345
- (3) ચાર લબર
- (4) અનિશ્ચિત સંખ્યામાં

125. રક્તનલિકાઓની લંબાઈ કેટલી હોય છે ?

- (1) 1-5 લાખ કિલોમીટર
- (2) 100 માર્દલ
- (3) એક કરોડ ફૂટ
- (4) અગણિત

126. એક સેકન્ડમાં કેટલા રક્તકણ નાશ પામે ?

- (1) 12 લાખ જેટલા
- (2) જેટલા શ્વેતકણ મરે તેટલા
- (3) અનિશ્ચિત
- (4) 232 લાખ

127. દરેક હાર્ટબીટ સાથે કઈ પ્રક્રિયા થાય છે ?

- (1) શ્વાસોચ્છવાસ
- (2) કીડનીની સ્ફાઈ
- (3) રોગમુક્તિ
- (4) રક્ત આર્ટરીમાં દાખલ થાય

128. શક્તિદાયક પદાર્થોની સંપ્રાપ્તિ કયાં સુધી થયા કરે ?

- (1) 45 વર્ષ સુધી
- (2) ફક્ત બાળપણમાં
- (3) દૂધ પીવાથી
- (4) જીવનાન્ત લગી

129. રક્તકણ ની ઉત્પત્તિનું સ્થાન કયું છે ?

- (1) હૃદય
- (2) જઠર
- (3) ખોપરી ઈત્યાદિ અસ્થિ
- (4) રક્તમજ્જા

નિર્દેશ : નીચેનો પરિચ્છેદ વાંચી તેની નીચે આપેલા (130 થી 135) પ્રશ્નોના જવાબ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો.

સંબંધોનો સ્વભાવ ખૂબ જ ચંચળ છે. ચળકતા પારાની જેમ સંબંધો ક્યારે હાથમાંથી સરકી જાય તે કોઈ કહી શકતું નથી. સંબંધો બંધાવાનાં ઘણી વખત કોઈ કારણો હોતાં નથી. હા, સંબંધો તૂટવાના હજારો કારણો હોય છે. સંબંધોના બંધાવા અને તૂટવા સાથે આપણે ત્યાં વર્ષોથી એક વાત કહેવામાં આવે છે. સંબંધો તો કાચ જેવા છે. એકદમ ટ્રાન્સપરન્ટ, પણ સંબંધો જ્યારે તૂટે છે ત્યારે કાચમાંથી તિરાડ પાડી દે છે. આ સંબંધો પછી બંધાય કે સુધારે તો પણ તેમાં તિરાડ રહી જાય છે. સંબંધો તૂટવાના ઘડકાની ગૂંજ પછી વારંવાર સંભળાતી રહે છે.

સંબંધો સારા હોય ત્યારે આપણે સંબંધોની મીઠાશ માણીએ છીએ. સંબંધો તૂટે ત્યારે આપણે તેની કડવાશ પચાવી શકતા નથી. પ્રેમ અને દોસ્તીનો સંબંધ અલૌકિક હોય છે. મિત્ર અને પ્રેમી સૌથી નજીકની વ્યક્તિ લાગે છે. જ્યારે દોસ્તી અને પ્રેમ તૂટે છે પછી વ્યક્તિ કડવાશ ધોળવામાંથી નવરી નથી થતી. દોસ્તી અને પ્રેમની બધી જ સારી પળો વિસરાઈ જાય છે. સંબંધો તો બંધાવાના અને તૂટવાના સૌથી મોટી વાત એ છે કે, રીલેશનની ગરિમા અને આમન્યા જળવાવી જોઈએ.

સંબંધોમાં પણ જ્યારે પ્રેમના સંબંધો તૂટે છે ત્યારે ઘણા લોકો હિંસક બની જાય છે. પ્રેમમાં જ્યારે અધિકારભાવ અને અપેક્ષાઓનો અતિરેક થાય ત્યારે પ્રેમ

આવો ભાર સહન કરી શકતો નથી. એક પ્રચંડ ઘડકા સાથે પ્રેમ તૂટે છે. તેમના તૂટવાની કળ વળતાં બહુ વાર લાગે છે. બહુ ઓછા લોકો તૂટેલા પ્રેમને કે તૂટેલા સંબંધોને ગૌરવભરે જીવી જાણે છે. તૂટેલા સંબંધો પણ નિભાવવાના હોય છે. દિલના એક ખૂણે તેને સાચવીને રાખવાના હોય છે. સંબંધો સમયનો એક ટુકડો છે. ઘણી વખત સમય સાથે એ સંબંધ પણ સરી જાય છે, પણ જો એ ટુકડાને સદાયે સજીવન રાખીએ તો તેની મંદ મંદ સુગંધ આવતી રહે છે.

પ્રેમ, દોસ્તી અને લોહીના સંબંધોનું તૂટવું એ સંબંધોના બંધાવા જેટલું જ સ્વાભાવિક છે. પણ એ સહન કરવું આકરું છે. એટલે જ કહેવાય છે કે તૂટેલા સંબંધોની માવજત કરવામાં વધુ મેચ્યોરિટીની જરૂર પડે છે. સંબંધો જીવનપર્યંત ટકે તો તેના જેવી શ્રેષ્ઠ વાત કોઈ નથી પણ એવા સંબંધો બહુ ઓછા હોય છે. જીવનમાં સંબંધો બંધાય છે અને તૂટતા પણ રહે છે. સંબંધોની શ્રેષ્ઠતા એમાં છે કે, સંબંધો તૂટી ગયા પછી પણ એ સંબંધોનું ગૌરવ જળવાઈ રહે. તૂટેલા સંબંધોને એવા સૂકા ફૂલની જેમ રાખો કે તેના ઉપર જ્યારે પણ સ્મરણોનું પાણી છાંટીએ ત્યારે તે મહેકી ઊઠે.

130. સંબંધ તૂટે ત્યારે શું થાય છે ?

- (1) વેદના થાય છે
- (2) નવો સંબંધ બંધાય છે
- (3) આકરું લાગે છે
- (4) કડવાહટ જીરવવી દુષ્કર બને છે

131. સંબંધ બંધાવવા બેટલી જ સાહજિક પ્રક્રિયા કઈ છે ?

- (1) જોડાવાની
- (2) તેના તૂટવાની
- (3) તેની યાદ આવવાની
- (4) વિસ્મૃતિની

132. સંબંધોની માવજત કરવામાં શું અનિવાર્ય છે ?

- (1) પુખ્તતા
- (2) સંસ્કારીતા અને ધૈર્ય
- (3) સહનશીલતા
- (4) મિત્રભાવના

133. સંબંધ સારા હોય ત્યારે આપણે શું કરીએ છીએ ?

- (1) પૂર્વજન્મનો હિસાબ
- (2) લાભ લઈએ છીએ
- (3) મીઠાશ લઈએ છીએ
- (4) બાંધછોડ કરીએ છીએ

134. કેવા સંબંધો દુર્લભ હોય છે ?

- (1) મૈત્રીપૂર્ણ
- (2) પ્રેમભાવ ના
- (3) આજીવન ટકે તેવા
- (4) શાળાકીય દોસ્તીના

135. સંબંધોની ઉત્તમતા શેમાં રહેલી છે ?

- (1) પ્રેમ માં
- (2) ગરિમા બળવવામાં
- (3) સેવા ભાવમાં
- (4) ભૂલી જવામાં અને માફ કરવામાં

નિર્દેશ : નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ ઉપલબ્ધ વિકલ્પોમાંથી પસંદ કરીને લખો.

136. પાઠમાંના એક શબ્દનું 'મૂલ્ય' એટલે

- (1) ચોક્કસ સંદર્ભમાં શબ્દનો વિનિયોગ
- (2) શબ્દપ્રયોગના વિવિધ પ્રકારો
- (3) શબ્દનો કોશગત અર્થ
- (4) ચોક્કસ સંદર્ભમાં શબ્દની અર્થપૂર્ણતા

137. પૃચ્છકેન્દ્રી શિક્ષણ એટલે

- (1) વિદ્યાર્થીઓને વિચારોત્તેજક અવસ્થામાં ન મૂકે તે
- (2) વિદ્યાર્થીઓને પ્રોત્સાહિત કરે
- (3) વિદ્યાર્થીઓમાં રચનાત્મક વિચારધારાને ઉત્તેજન ન આપે
- (4) વિદ્યાર્થીઓને પ્રશ્નો પૂછવાની અનુમતિ આપે

138. નાટકને શ્રેષ્ઠ રીતે ભણાવી શકવાની પદ્ધતિ કઈ ?

- (1) કથાને સમજવા માટે વિદ્યાર્થીઓને કૃતિ અનેકવાર વાંચવાની સૂચના આપીને
- (2) જૂથમાં રહીને વિદ્યાર્થીઓ નાટકનું વસ્તુ સમજીને એને ભજવે તે
- (3) વિદ્યાર્થીઓને નાટકને લગતા સંખ્યાબંધ પ્રશ્નો પૂછવા તે
- (4) નાટ્યવસ્તુ પર આધારિત પ્રશ્નો અને એમાંના વ્યાકરણને લાગતા પ્રશ્નો પૂછીને

139. દ્વિતીય ભાષામાં આપવામાં આવતી સૂચના સમજવા માટે વિદ્યાર્થીઓ સક્ષમ હોવા જરૂરી છે. આ કૌશલને કઈ ક્ષમતા કહેવાય ?
- (1) પરાપેક્ષા (આગામી વાક્યનું પૂર્વાનુમાન)
  - (2) ચર્ચાનું અનુસરણ
  - (3) માહિતીનું સંગ્રહણ અને પુનઃસ્મૃતિ
  - (4) માહિતીનું અર્થઘટન
140. નીચેનામાંથી કયું શબ્દભંડોળના ભાગરૂપે શિખવવામાં આવે છે ?
- (1) પ્રત્યય
  - (2) કહેવતો
  - (3) પૂર્વગ
  - (4) વર્ગીકરણ
141. થોડીક શિક્ષણ અક્ષમતા ધરાવનાર વિદ્યાર્થીને તેના પાઠ્યક્રમના કામમાં પાછળ ન રહી જવાની ધરપત આપવાનું કાર્ય શેનાથી શરૂ થાય છે ?
- (1) વધુ ને વધુ ડિજિટલ લર્નિંગ સામગ્રી આપીને
  - (2) અપરિચિત શબ્દભંડોળ અલગ તારવીને વિદ્યાર્થીને એમાંના શબ્દોના અર્થથી પરિચિત કરાવીને
  - (3) અભ્યાસક્રમની સામગ્રી પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરાવીને
  - (4) પાઠ્યપુસ્તકોના સંકલિત અંશો ઉપલબ્ધ કરાવીને
142. વ્યાકરણ શિખવવાની ભૂલભરેલી પૂર્વધારણા કઈ છે ?
- (1) વાચન અને લેખન દ્વારા વ્યાકરણ શિખવવાની પ્રક્રિયા વિસ્તારવી
  - (2) વિદ્યાર્થીને વ્યક્તિગત રીતે લેખન-વાચનની પ્રક્રિયામાં ભેડવાની સર્વસામાન્ય પદ્ધતિથી
  - (3) વિદ્યાર્થીઓના લખાણમાં સુધારા કરીને
  - (4) શિક્ષણસમૃદ્ધ અને ભાષાસમૃદ્ધ વાતાવરણમાં જ અધરું વ્યાકરણ શીખી શકાય છે
143. વિદ્યાર્થીઓની લેખનક્ષમતા ચકાસતી વખતે શું જરૂરી છે ?
- (1) તેમના વિચારોને વ્યક્ત કરવાની તક ઉપલબ્ધ કરાવવી
  - (2) લખવાની પ્રક્રિયા વખતેજ તેમને પ્રતિપોષણ આપવું, અંતે નહીં
  - (3) શબ્દ કે કથાનકની પસંદગી મર્યાદિત રાખીને
  - (4) વ્યાકરણના પ્રયોગ માટે યોગ્ય તક આપવી
144. મિત્ર ક્ષમતા ધરાવતા જૂથનું વૈવિધ્ય શેમાં હોય છે ?
- (1) લિંગ અને વય
  - (2) સામાજિક ભિન્નતા
  - (3) જ્ઞાન અને કૌશલ્ય
  - (4) આર્થિક સ્તર

145. નીચેનામાંથી કયા તત્ત્વો વાચનના ચાર પ્રકારો છે ?

- (1) આનંદ, માહિતી, વિગતો, વલોણું
- (2) સંશોધન, શોધન, તપાસણી, સઘનતા
- (3) તારણ, તપાસણી, વિસ્તૃત અને સઘન
- (4) તારણ, તપાસણી, શોધન, સંશોધન

146. વાસ્તવદર્શી કૃત્તિઓનું વાંચન કલ્પનોત્થ સાહિત્યથી જુદું જ હોય છે. વિદ્યાર્થી પાસેથી એ અપેક્ષિત છે કે નીચેનામાંથી કયું તત્ત્વ એની અભિવ્યક્તિ માટે અને કલ્પનાપૂર્ણ સાહિત્યના વાચન માટે જરૂરી છે ?

- (1) વધુ બૌદ્ધિકતાપૂર્ણ અર્થઘટન
- (2) ફક્ત ઓછો સંવેદનાત્મક પ્રતિભાવ
- (3) વધુ બૌદ્ધિકતાપૂર્ણ અર્થઘટન અને ઓછો સંવેદનાત્મક પ્રતિભાવ
- (4) શૈલીનું વધુ મૂલ્યાંકન અને લેખકના બોધનું મૂલ્યાંકન

147. ઔપચારિક પત્ર કે ફરિયાદપત્રનું મૂલ્યાંકન કરતી વખતે, ફરિયાદનો સૌથી મહત્ત્વપૂર્ણ હિસ્સો કયાં હોવો જોઈએ ?

- (1) અભિવાદનમાં
- (2) બીજા ફક્કરામાં
- (3) પ્રથમ ફક્કરામાં
- (4) ઉપસંહારમાં

148. કઈ સૂચના વિદ્યાર્થીકેન્દ્રી છે ?

- (1) વ્યક્તિગત સૂચના
- (2) નિદર્શન
- (3) નમૂનાકરણ
- (4) પ્રવચન

149. જે 'શિખવાય' છે તેમાંથી શું 'શિખ્યું' ન કહેવાય ? કારણ તારવો

- (1) વિદ્યાર્થી કે શિક્ષક ક્યારેય કોઈ ક્ષેત્રમાં સંપૂર્ણ નિખણાત ન હોઈ શકે
- (2) વિદ્યાર્થીઓ અનોપચારિક ચર્ચામાં વધુ ધ્યાન આપે છે
- (3) વિદ્યાર્થીઓનું સામાજિક-આર્થિક સ્તર શિક્ષકથી જુદું હોય
- (4) વિદ્યાર્થીઓની ક્ષમતામાં વૈવિધ્ય હોય છે, વ્યક્તિત્વમાં ભિન્નતા હોય છે અને વિવિધ પાર્શ્વભૂમિમાંથી આવતા હોય છે

150. નીચેનામાંથી કઈ ચીજના ઉપયોગ દ્વારા ગતિસંવેદક વિદ્યાર્થીઓનું મૂલ્યાંકન ન થઈ શકે ?

- (1) બહુવિકલ્પી પ્રશ્નો
- (2) દીર્ઘ કસોટી કે નિબંધો
- (3) આલેખોનું નામકરણ, ખાલી જગ્યા
- (4) રોલ-પ્લે, જૂથકાર્ય

આપેલ સૂચનાઓ ધ્યાનપૂર્વક વાંચો :

1. દરેક પ્રશ્ન માટે ચાર વિકલ્પો માંથી સહી ઉત્તર માટે ઓ.એમ.આર. (OMR) ઉત્તર પત્ર પૃષ્ઠ-2 માં એકજ વૃત્ત ને બ્લુ/કાળાં બોલ પાઇટ થી જ ભરવું. એક વાર ઉત્તર ભર્યા પછી તેને બદલી શકાશે નહિ.
2. પરીક્ષાર્થી સુનિશ્ચિત કરી લે કે આ ઉત્તર પત્ર ને વાળવા માં ન આવે અને તે ઉપર બીજો કોઈ અન્ય નિશાન પણ ન લગાવે. પરીક્ષાર્થી પોતાનો અનુક્રમાંક ઉત્તર પત્ર માં નિર્ધારિત જગ્યા સિવાય બીજે ક્યાંય ન લખે.
3. પરીક્ષા પુસ્તિકા અને ઉત્તર પત્ર નો ઉપયોગ ધ્યાનપૂર્વક કરે, કારણ કે કોઈપણ પરિસ્થિતિ માં (માત્ર પરીક્ષા પુસ્તિકા અને ઉત્તર પત્ર ના સંકેત (code) અથવા સંખ્યા માં વિભિન્નતા સિવાય) બીજી પરીક્ષા પુસ્તિકા આપવામાં આવશે નહિ.
4. પરીક્ષા પુસ્તિકા/ઉત્તર પત્ર માં આપેલ પરીક્ષા સંકેત અને સંખ્યાને પરીક્ષાર્થીએ ઉચિત રૂપે હાજરી-પત્ર માં લખવું.
5. પરીક્ષાર્થી દ્વારા પરીક્ષા હાલ/કક્ષ માં પ્રવેશ કાર્ડ સિવાય ની કોઈ પણ જાત ની પાઠ્ય સામગ્રી, મુદ્રિત અથવા હસ્તલિખિત, કાગળ ની પરિચો, પેજર, મોબાઇલ ફોન, ઇલેક્ટ્રોનિક ઉપકરણ અથવા અન્ય કોઈ પણ જાત ની સામગ્રી ને લઈ જવાની અથવા ઉપયોગ કરવાની મનાઈ છે.
6. પ્રત્યેક પરીક્ષાર્થીએ, નિરીક્ષક ના માઝ્યા મુજબ પ્રવેશ-કાર્ડ રજૂ કરવું.
7. અધીક્ષક અથવા નિરીક્ષક ની વિશિષ્ટ અનુમતિ વગર કોઈ પણ પરીક્ષાર્થીએ પોતાનું સ્થાન ન છોડવું.
8. કાર્યરત નિરીક્ષક ને ઉત્તર પત્ર આપ્યા વગર અને હાજરીપત્રમાં ફરીવાર સહી કર્યા વગર પરીક્ષાર્થીઓ પરીક્ષા હોલ છોડવો નહિ. જો પરીક્ષાર્થીએ બીજી વાર સહી નહિ કરી હોય તા માનવા માં આવશે કે તેને ઉત્તર પત્ર પાછું આપ્યું નથી, અને આને અનુચિત સાધન નો મામલો માનવામાં આવશે.
9. ઇલેક્ટ્રોનિક/હસ્તચાલિત પરિકલક નો ઉપયોગ વર્જિત છે.
10. પરીક્ષા હોલ માં પોતાના આચરણ (વ્યવહાર) માટે પરીક્ષાર્થી બોર્ડ ના બધાજ નિયમો અને વિનિયમો સાથે બંધાયેલો છે. અનુચિત સાધનો ના બધાજ મામલાના નિર્ણય બોર્ડ ના નિયમો અને વિનિયમો અનુસાર જ થશે.
11. ઉત્તર પત્ર અને પરીક્ષા પુસ્તિકા નો કોઈ પણ ભાગ ગમે તેવી પરિસ્થિતિમાં જુદો કરવો નહિ.
12. પરીક્ષા પૂર્ણ થયા પછી, પરીક્ષાર્થી કક્ષ/હોલ છોડવા પહેલા ઉત્તર પત્ર કક્ષ-નિરીક્ષક ને આપી દે. પરીક્ષાર્થી પોતાનો સાથે આ પરીક્ષા પુસ્તિકાને લઈ જઈ શકે છે.

READ THE FOLLOWING INSTRUCTIONS CAREFULLY :

1. Out of the four alternatives for each question, only one circle for the correct answer is to be darkened completely with Blue/Black Ball Point Pen on Side-2 of the OMR Answer Sheet. The answer once marked is not liable to be changed.
2. The candidates should ensure that the Answer Sheet is not folded. Do not make any stray marks on the Answer Sheet. Do not write your Roll No. anywhere else except in the specified space in the Answer Sheet.
3. Handle the Test Booklet and Answer Sheet with care, as under no circumstances (except for discrepancy in Test Booklet Code or Number and Answer Sheet Code or Number), another set will be provided.
4. The candidates will write the correct Test Booklet Code and Number as given in the Test Booklet/Answer Sheet in the Attendance Sheet.
5. Candidates are not allowed to carry any textual material, printed or written, bits of papers, pager, mobile phone, electronic device or any other material except the Admit Card inside the Examination Hall/Room.
6. Each candidate must show on demand his/her Admission Card to the Invigilator.
7. No candidate, without special permission of the Superintendent or Invigilator, should leave his/her seat.
8. The candidates should not leave the Examination Hall without handing over their Answer Sheet to the Invigilator on duty and sign the Attendance Sheet twice. Cases where a candidate has not signed the Attendance Sheet a second time will be deemed not to have handed over the Answer Sheet and dealt with as an unfair means case. **The candidates are also required to put their left-hand THUMB impression in the space provided in the Attendance Sheet.**
9. Use of Electronic/Manual Calculator is prohibited.
10. The candidates are governed by all Rules and Regulations of the Board with regard to their conduct in the Examination Hall. All cases of unfair means will be dealt with as per Rules and Regulations of the Board.
11. No part of the Test Booklet and Answer Sheet shall be detached under any circumstances.
12. **On completion of the test, the candidate must hand over the Answer Sheet to the Invigilator in the Room/Hall. The candidates are allowed to take away this Test Booklet with them.**

निम्नलिखित निर्देश ध्यान से पढ़ें :

1. प्रत्येक प्रश्न के लिए दिए गए चार विकल्पों में से सही उत्तर के लिए OMR उत्तर पत्र के पृष्ठ-2 पर केवल एक वृत्त को ही पूरी तरह नीले/काले बॉल पॉइन्ट पेन से भरें। एक बार उत्तर अंकित करने के बाद उसे बदला नहीं जा सकता है।
2. परीक्षार्थी सुनिश्चित करें कि इस उत्तर पत्र को मोड़ा न जाए एवं उस पर कोई अन्य निशान न लगाएँ। परीक्षार्थी अपना अनुक्रमांक उत्तर पत्र में निर्धारित स्थान के अतिरिक्त अन्यत्र न लिखें।
3. परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर पत्र का ध्यानपूर्वक प्रयोग करें, क्योंकि किसी भी परिस्थिति में (केवल परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर पत्र के संकेत या संख्या में भिन्नता की स्थिति को छोड़कर) दूसरी परीक्षा पुस्तिका उपलब्ध नहीं करायी जाएगी।
4. परीक्षा पुस्तिका/उत्तर पत्र में दिए गए परीक्षा पुस्तिका संकेत व संख्या को परीक्षार्थी सही तरीके से हाज़िरी-पत्र में लिखें।
5. परीक्षार्थी द्वारा परीक्षा हॉल/कक्ष में प्रवेश कार्ड के सिवाय किसी प्रकार की पाठ्य सामग्री, मुद्रित या हस्तलिखित, कागज़ की पर्चियाँ, पेजर, मोबाइल फोन, इलेक्ट्रॉनिक उपकरण या किसी अन्य प्रकार की सामग्री को ले जाने या उपयोग करने की अनुमति नहीं है।
6. पूछे जाने पर प्रत्येक परीक्षार्थी, निरीक्षक को अपना प्रवेश-कार्ड दिखाएँ।
7. अधीक्षक या निरीक्षक की विशेष अनुमति के बिना कोई परीक्षार्थी अपना स्थान न छोड़ें।
8. कार्यरत निरीक्षक को अपना उत्तर पत्र दिए बिना एवं हाज़िरी-पत्र पर द्वारा हस्ताक्षर किए बिना परीक्षार्थी परीक्षा हॉल नहीं छोड़ेंगे। यदि किसी परीक्षार्थी ने दूसरी बार हाज़िरी-पत्र पर हस्ताक्षर नहीं किए तो यह माना जाएगा कि उसने उत्तर पत्र नहीं लौटाया है और यह अनुचित साधन का मामला माना जाएगा। परीक्षार्थी अपने बाएँ हाथ के अँगूठे का निशान हाज़िरी-पत्र में दिए गए स्थान पर अवश्य लगाएँ।
9. इलेक्ट्रॉनिक/हस्तचालित परिकल्पक का उपयोग वर्जित है।
10. परीक्षा-हॉल में आचरण के लिए परीक्षार्थी बोर्ड के सभी नियमों एवं विनियमों द्वारा नियमित हैं। अनुचित साधनों के सभी मामलों का कैसलता बोर्ड के नियमों एवं विनियमों के अनुसार होगा।
11. किसी हालत में परीक्षा पुस्तिका और उत्तर पत्र का कोई भाग अलग न करें।
12. परीक्षा सम्पन्न होने पर, परीक्षार्थी कक्ष/हॉल छोड़ने से पूर्व उत्तर पत्र कक्ष-निरीक्षक को अवश्य सौंप दें। परीक्षार्थी अपने साथ इस परीक्षा पुस्तिका को ले जा सकते हैं।

SEAL

Do not open this Test Booklet until you are asked to do so.

इस परीक्षा पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक कहा न जाए।

Read carefully the Instructions on the Back Cover (Page 19 & 20) of this Test Booklet.

इस परीक्षा पुस्तिका के पिछले आवरण (पृष्ठ 19 व 20) पर दिए निर्देशों को ध्यान से पढ़ें।

For instructions in Gujarati see Page 2 of this booklet. / गुजराती में निर्देशों के लिए इस पुस्तिका का पृष्ठ 2 देखें।

INSTRUCTIONS FOR CANDIDATES

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

- This booklet is a supplement to the Main Test Booklet for those candidates who wish to answer EITHER Part IV (Language I) OR Part V (Language II) in GUJARATI language, but NOT BOTH.
- Candidates are required to answer Part I and Part II or III from the Main Test Booklet and Parts IV and V from the languages chosen by them.
- Questions on English and Hindi languages for Part IV and Part V have been given in the Main Test Booklet. Language Supplements can be asked for separately.
- Use Blue/Black Ball Point Pen only for writing particulars on this page/marking responses in the Answer Sheet.
- The CODE for this Language Booklet is Q. Make sure that the CODE printed on Side-2 of the Answer Sheet and on your Main Test Booklet is the same as that on this Language Supplement Booklet. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of the Language Supplement Test Booklet.
- This Test Booklet has two Parts, IV and V consisting of 60 Objective Type Questions, and each carries 1 mark:
Part IV : Language I - (Gujarati) (Q. Nos. 91 - 120)
Part V : Language II - (Gujarati) (Q. Nos. 121 - 150)
- Part IV contains 30 questions for Language I and Part V contains 30 questions for Language II. In this Test Booklet, only questions pertaining to Gujarati language have been given. In case the language(s) you have opted for as Language I and/or Language II is a language other than Gujarati, please ask for a Test Booklet that contains questions on that language. The languages being answered must tally with the languages opted for in your Application Form.
- Candidates are required to attempt questions in Part V (Language II) in a language other than the one chosen as Language I (in Part IV) from the list of languages.
- Rough work should be done only in the space provided in the Test Booklet for the same.
- The answers are to be recorded on the OMR Answer Sheet only. Mark your responses carefully. No whitener is allowed for changing answers.
- यह पुस्तिका मुख्य परीक्षा पुस्तिका की एक परिशिष्ट है, उन परीक्षार्थियों के लिए जो या तो भाग IV (भाषा I) या भाग V (भाषा II) गुजराती भाषा में देना चाहते हैं, लेकिन दोनों नहीं।
- परीक्षार्थी भाग I एवं भाग II या III के उतर मुख्य परीक्षा पुस्तिका से दें और भाग IV व V के उतर उनके द्वारा चुनी भाषाओं से।
- अंग्रेजी व हिन्दी भाषा पर प्रश्न मुख्य परीक्षा पुस्तिका में भाग IV व भाग V के अन्तर्गत दिए गए हैं। भाषा परिशिष्टों को आप अलग से माँग सकते हैं।
- इस पृष्ठ पर किन्नाम अंकित करने एवं उत्तर पत्र पर निशान लगाने के लिए केवल नीले/काले बॉल पॉइंट पेन का प्रयोग करें।
- इस भाषा पुस्तिका का संकेत है Q. यह सुनिश्चित कर लें कि इस भाषा परिशिष्ट पुस्तिका का संकेत, उत्तर पत्र के पृष्ठ-2 एवं मुख्य प्रश्न पुस्तिका पर छपे संकेत से मिलाता है। अगर वह मिला हो तो परीक्षार्थी दूसरी भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका लेने के लिए निरीक्षक को तुरन्त अवगत कराएँ।
- इस परीक्षा पुस्तिका में दो भाग IV और V हैं, जिनमें 60 वस्तुनिष्ठ प्रश्न हैं, तथा प्रत्येक 1 अंक का है :
भाग IV : भाषा I - (गुजराती) (प्रश्न सं. 91 - 120)
भाग V : भाषा II - (गुजराती) (प्रश्न सं. 121 - 150)
- भाग IV में भाषा I के लिए 30 प्रश्न और भाग V में भाषा II के लिए 30 प्रश्न दिए गए हैं। इस परीक्षा पुस्तिका में केवल गुजराती भाषा से सम्बन्धित प्रश्न दिए गए हैं। यदि भाषा I और/या भाषा II में आपके द्वारा चुनी गई भाषा(एँ) गुजराती के अलावा है तो कृपया उस भाषा वाली परीक्षा पुस्तिका माँग लीजिए। जिन भाषाओं के प्रश्नों के उतर आप दे रहे हैं वह आवेदन पत्र में चुनी गई भाषाओं से अवश्य मेल खानी चाहिए।
- परीक्षार्थी भाग V (भाषा II) के लिए, भाषा सूची से ऐसी भाषा चुनें जो उनके द्वारा भाषा I (भाग IV) में चुनी गई भाषा से भिन्न हो।
- रफ़ कार्य परीक्षा पुस्तिका में इस प्रयोजन के लिए दी गई खाली जगह पर ही करें।
- सभी उतर केवल OMR उत्तर पत्र पर ही अंकित करें। अपने उत्तर ध्यानपूर्वक अंकित करें। उत्तर बदलने हेतु श्वेत रबर का प्रयोग निषिद्ध है।

SEAL

Name of the Candidate (in Capitals) : _____

परीक्षार्थी का नाम (बड़े अक्षरों में) : _____

Roll Number (अनुक्रमांक) : in figures (अंकों में) _____

: in words (शब्दों में) _____

Centre of Examination (in Capitals) : _____

परीक्षा केन्द्र (बड़े अक्षरों में) : _____

Candidate's Signature : _____ Invigilator's Signature : _____

परीक्षार्थी के हस्ताक्षर : _____ निरीक्षक के हस्ताक्षर : _____

Facsimile signature stamp of Centre Superintendent _____

આ પુસ્તિકામાં 20 પાનાં છે.

JPC14-II
પેપર II
ભાગ IV & V
ગુજરાતી ભાષા પરિશિષ્ટ

પરીક્ષા પુસ્તિકા સંકેત

આ પરીક્ષા પુસ્તિકા ને સૂચના મળ્યા પહેલા ખોલવી નહીં.

આ પરીક્ષા પુસ્તિકાના પાછળ ના આવરણમાં (19 & 20) આપેલા નિર્દેશો ને ધ્યાન થી વાંચો.

પરીક્ષાર્થી માટે દિશા નિર્દેશ:

1. આ પુસ્તિકા મુખ્ય પરીક્ષા પુસ્તિકા નું એક પરિશિષ્ટ છે, પરીક્ષાર્થી માટે જે ભાગ IV (ભાષા I) અથવા ભાગ V (ભાષા II) ગુજરાતી ભાષામાં આપવા ચાહે છે, પણ બન્ને નહિ ફક્ત એકજ.
2. પરીક્ષાર્થી ભાગ I અને ભાગ II અથવા III ના ઉત્તર મુખ્ય પરીક્ષા પુસ્તિકામાં આપે અને ભાગ IV અને V ના ઉત્તર તેમને ચયન કરેલ ભાષામાં આપે.
3. અંગ્રજી અને હિન્દી ભાષા ના પ્રશ્નો મુખ્ય પરીક્ષા પુસ્તિકા ના ભાગ IV અને ભાગ V ના અન્તર્ગત આપેલા છે. ભાષા પરિશિષ્ટો ને તમે અલગથી માંગી શકો છો.
4. આ પૃષ્ઠ પર લખવા અને ડિન્ટ અંકિત કરવા માટે માત્ર બ્લુ/કાળા બોલ પાઈટ પેન જ ઉપયોગ કરી શકાય છે.
5. આ ભાષા પુસ્તિકા નો સંકેત (code) છે Q. આ વાતની ખાતરી કરી લેવીકે ભાષા પરિશિષ્ટ પુસ્તિકા નો સંકેત, ઉત્તર પત્ર ના પૃષ્ઠ-2 અને મુખ્ય પરીક્ષા પુસ્તિકા પર છાપેલા સંકેત સમાન છે કે નહિ. જો જુદો હોય તો પરીક્ષાર્થી બીજી ભાષા પરિશિષ્ટ પરીક્ષા પુસ્તિકા લેવા માટે નિરીક્ષક ને તરતજ સૂચિત કરે.
6. આ પુસ્તિકામાં બે ભાગ IV અને V છે. જેમાં કુલ 60 વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો છે જે પ્રત્યેક I ગુણ ધરાવે છે :
ભાગ IV : ભાષા I — (ગુજરાતી) (પ્ર. 91 થી પ્ર. 120)
ભાગ V : ભાષા II — (ગુજરાતી) (પ્ર. 121 થી પ્ર. 150)
7. ભાગ IV માં ભાષા I માટે 30 પ્રશ્ન અને ભાગ V માં ભાષા II માટે 30 પ્રશ્નો આપેલા છે. આ પરીક્ષા પુસ્તિકામાં માત્ર ગુજરાતી ભાષા સંબંધિત પ્રશ્નો આપેલા છે. જો ભાષા I અને અથવા II માં તમારી ચયન કરેલ ભાષા ગુજરાતી સિવાય ની છે તો આપને ગુજરાતી ભાષા વાળી પુસ્તિકા માંગી લેવી. જે ભાષાના ઉત્તર આપ આપી રહ્યા છો તે આવેદન પત્રમાં ચયન કરેલ ભાષા જ હોવી જોઈએ.
8. પરીક્ષાર્થી ભાગ V (ભાષા II) માટે ભાષા સૂચી માંથી એવી ભાષાનું ચયન કરે જે તેમના દ્વારા ભાષા I (ભાગ IV) માં ચયન કરેલી ભાષાથી જુદી હોય.
9. રૂઝ કાર્ય પરીક્ષા પુસ્તિકા માં આપેલ ખાલી જગ્યામાં જ કરવો.
10. બધા ઉત્તર માત્ર ઓ.એમ.આર. (OMR) ઉત્તર પત્ર પર જ અંકિત કરવા. પોતાના ઉત્તર ધ્યાનપૂર્વક અંકિત કરવા. ઉત્તર બદલવા માટે સ્વેલ રંજક (whitener) નો પ્રયોગ નિષિદ્ધ છે.

પરીક્ષાર્થીનું નામ (મોટા અક્ષરો માં) : _____

અનુક્રમાંક : અંકો માં _____

: શબ્દો માં _____

પરીક્ષા કેંદ્ર (મોટા અક્ષરો માં) : _____

પરીક્ષાર્થીની સહી : _____ નિરીક્ષકની સહી _____

Facsimile signature stamp of
Centre Superintendent _____

પરીક્ષાર્થી નિમ્ન ભાગના
સવાલોના જવાબ ત્યારે
જ આપે જ્યારે તેમને
ભાષા - I નો વિકલ્પ
ગુજરાતી ચયનીત કર્યો હોય.

ભાગ IV

ભાષા I

ગુજરાતી

નિર્દેશ : નીચેનો પરિચ્છેદ વાંચી તેની નીચે આપેલા (૭૧ થી ૭૭) પ્રશ્નોના જવાબ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો.

આપણું તરુણ સંતાન આલતીકાલે ભણીગણીને તૈયાર જશે અને લગ્ન કરીને કુટુંબજીવનમાં ઠરીકામ થશે. એ મિત્રો બનાવશે અને પોતાના વ્યાવસાયિક સંબંધો પણ બાંધશે, એના કેટલાક સંબંધો ચિરંજીવી બનશે, તો કેટલાક ટૂંક સમયમાં તૂટી પણ જશે. એને કોઈની સાથે આણબનાવ, અબોલા અને ઘર્ષણ પણ થશે. તંગ બનેલા સંબંધને ટકાવી રાખવા માટે એને સંઘર્ષ કરવાનો વારો આવશે. એને સામાજિક અને વ્યાવસાયિક કારણોસર વાટાઘાટો કરવાની આવડત શીખવાની પણ જરૂર પેદા થશે. એનું કુટુંબ જ એના માટે આ બધું શીખવા માટેની પાઠશાળા છે. શાળા અને બાકીના સમાજની ભૂમિકા તેમાં ગૌણ રહે છે.

જે કુટુંબોમાં તરુણોને માનભર્યું સ્થાન મળતું નથી, એમને સાંભળવામાં આવતા નથી તે કુટુંબો એમની આ કામગીરીમાં ઊણાં ઊતરતાં હોય છે. જો તમે એમને સાંભળવાના ન હો, એમની વાત સ્વીકારવાના જ ન હો તો પછી ધીમે ધીમે એ પોતાની વાત કહેતા બંધ થઈ જાય છે, તમારાથી એક પ્રકારનું અંતર બનાવી લે છે. તરુણોની પરસ્પર વાતચીતની પોતાની સાક્રિતિક વાણી હોય છે જે આપણે કદી સમજી શકતા નથી. પણ એમની જો કોઈ

સૌથી મોટી કમનસીબી હોય તો તે એ કે ઘરના વડીલો અને માબાપ સાથે સંવાદ કરતા એમને આવડતું નથી. કુટુંબે આ કામગીરી કરવી જોઈએ, જે ધારેલી રીતે થતી નથી. પરિણામે એ ઉદ્વેગ અને બળવાબોર બની જતા હોય છે.

આજકાલ ટીવી કુટુંબના સભ્યો વચ્ચે અંતર પેદા કરવામાં ઘણું મોટું કારણ બની ગયું છે. અગાઉ સંયુક્ત કુટુંબની પરંપરા હતી એને ઓછામાં ઓછું એક વખત તો કુટુંબમાં બધાં ભેગાં મળીને જમતાં. આજે આપણી કુટુંબ વ્યવસ્થા બદલાઈને વિભક્ત બની રહી છે. મહિલાઓ કામે લાગી છે. પરિણામે કુટુંબના સભ્યો સાથે મળીને ગણવત્તાનો સમય ગાળી શકતા નથી. દરેક જણ પોતપોતાના સમય પ્રમાણે જમી લે છે. માતાપિતા બંને પોતાનાં દિવસભરનાં કામો અને તણાવોથી થાકી ચૂકેલાં હોય છે. એમની પોતાની લગ્નજીવનની અને વ્યક્તિગત સમસ્યાઓ હોય છે જેનો ઉકેલ કાઢવા માટે એમની પાસે સમય અને સૂઝનો અભાવ હોય છે. સરવાળે કુટુંબનું વાતાવરણ ડહોળાયેલું રહે છે. દરેક જણ પોતાના મનમાં ધુંધવાટ અને વિકળતાની લાગણી લઈને જીવતો થઈ જાય છે. નાના નાની વાતોમાં સામસામા તીર તણાય છે. આવામાં કુટુંબમાં અર્થપૂર્ણ સંવાદ થાય અને તરુણોને

સામાજિક અને કુટુંબ જીવનના વાજબી પાઠ શીખવા મળે એવું શી રીતે શક્ય બને ? સાંભળવું તો કૌટુંબિક અને સામાજિક સંભાષણની પહેલી જરૂરિયાત છે. આપણું દૃઢ્ય પણ એની વાતમાં જોડાયેલું હોવું જોઈએ.

91. પ્રત્યાયનની કળા શીખવવામાં કોની ભૂમિકા અલ્પ છે ?

- (1) શિક્ષકની
- (2) પરિવારની
- (3) માતાપિતાની
- (4) શાળા અને ઈતર સમાજ

92. કિશોરોની કઈ વાણી હોય છે ?

- (1) આકાશવાણી
- (2) સાકેતિક
- (3) ગુજલિશ
- (4) ગુજરાતી

93. પરિવારમાં કોણ અંતર માટે જવાબદાર છે ?

- (1) ટેલિવિઝન
- (2) મોબાઇલફોન
- (3) ઈન્ટરનેટ
- (4) ટેબ્લેટ

94. સંવાદની કળા કોને સાધ્ય નથી ?

- (1) માતાપિતાને
- (2) શિક્ષકને
- (3) દાદા-દાદીને
- (4) તરુણપેઢીને

95. પરિવારે શું કરવું જોઈએ ?

- (1) સંસ્કારસિંચન
- (2) બાળ ઉછેર
- (3) સંવાદ
- (4) યોગ્ય શાળામાં પ્રવેશ

96. તરુણો શા માટે પરિવારથી અંતર બનાવે છે ?

- (1) મોબાઇલમાં વ્યસ્ત હોવાથી
- (2) આજનું શિક્ષણ અધુરું હોવાથી
- (3) પરિવારની અસ્વીકૃતિને લીધે
- (4) ટેલિવિઝન વધુ સમય જતો હોવાથી

97. આજની કુટુંબ રચના કેવી છે ?

- (1) ધનકેન્દ્રી
- (2) નવા જમાનાની
- (3) નારીકેન્દ્રી
- (4) વિભક્ત

98. આજની નારીઓ શું કરે છે ?

- (1) કામકાજ મહિલા છે
- (2) બાળઉછેર પર ધ્યાન આપે છે
- (3) વિભક્ત પરિવારનું ધ્યાન રાખે છે
- (4) સ્વાસ્થ્યસભાન છે

99. પરિવારના સભ્યો શું નથી કરી શકતા ?

- (1) નિયમિત મિટિંગ
- (2) ગુણવત્તાપૂર્ણ સમય પ્રાપ્તિ
- (3) નાણાકીય આયોજન
- (4) હોમવર્કમાં મદદ

નિર્દેશ: નીચેની કાવ્યપંક્તિઓ વાંચી તેની નીચે આપેલા (100 થી 105) પ્રશ્નોના જવાબ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો.

મને ફાગણનું એક ફૂલ આપો, કે લાલ મોરા
કેસૂડો કામણગારો જી લોલ.

વનની વાટે તે વ્હાલા એક ફૂલ દીઠું લોલ,

એકલ હો ડાળ, એક એકલડું મીઠું લોલ,

મેં તો દીઠું દીઠું ને મન મોહ્યું, કે લાલ મોરા,

કેસૂડો કામણગારો જી લોલ,

ઉત્તરના વાયરાએ ઢંઢોળ્યાં વન લોલ,

જાગી વસંત, કેક જાગ્યાં જીવન લોલ,

મેં તો સુખડાંની સેજ તજી જોયું, કે લાલ મોરા,

કેસૂડો કામણગારો જી લોલ.

100. કવિ કઈ ઋતુનું ફૂલ અંખી રહ્યા છે ?

- (1) વસંત ઋતુનું
- (2) શરદ ઋતુનું
- (3) ફાલ્ગુન માસનું
- (4) ગુલમહોરનું

101. ઉત્તર દિશામાંથી આવી રહેલા પવને શું કથું ?

- (1) સુગંધ ફેલાવી દીધી
- (2) જંગલને ઢંઢોળી નાખ્યું
- (3) કવિને મંત્રમુગ્ધ કર્યા
- (4) કવિને પ્રિય વ્યક્તિ યાદ આવી

102. જંગલના રસ્તામાં કવિએ શું શું નીરખ્યું ?

- (1) સુંદર વૃક્ષ જોયું
- (2) જંગલી પ્રાણીઓ જોયા
- (3) સુગંધી પવન અનુભવ્યો
- (4) પુષ્પ જોયું

103. કાવ્યસર્જકને કેસૂડો કેવો લાગે છે ?

- (1) કામણગારો
- (2) રમ્યસુંદર
- (3) ખુશ્બોદાર
- (4) કેસરી અને ગુલાબી

104. ઉત્તરપવનથી શું થાય છે ?

- (1) અનેક જીવન જાગી ઉઠે છે
- (2) વાવંટોળ ફૂંકાય છે
- (3) કવિ ગભરાય છે
- (4) વસંત આવી જાય છે

105. કવિ શેનો ત્યાગ કરી દે છે ?

- (1) દંભનો
- (2) ખરેલા ફૂલનો
- (3) સુખશીયાનો
- (4) ઘર-પરિવારનો

નિર્દેશ : નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ ઉપલબ્ધ વિકલ્પોમાંથી પસંદ કરીને લખો.

106. મનુષ્ય જન્મસમયે જ ભાષાના કેટલાક સંસ્કારો લઈને આવે છે. આ વ્યવસ્થાને શું કહેવામાં આવે છે ?

- (1) સંપ્રજ્ઞ વલણ
- (2) નેસર્ગિક વલણ
- (3) પ્રત્યાયન વલણ
- (4) ફિનોબિનોલોજિકલ વલણ

107. બાળકકેન્દ્રી વર્ગખંડને કેવી રીતે વ્યાખ્યાયિત કરી શકાય ?

- (1) બાળકો વર્ગખંડના કેન્દ્રમાં બેસે તે
- (2) શિક્ષકના માર્ગદર્શનમાં બાળકો અન્ય બાળકોને શીખવે તે
- (3) નિષ્ક્રીય શિક્ષક અને સક્રિય છાત્રગણ
- (4) શિક્ષકો માટે શિખવાની પદ્ધતિનું વૈવિધ્ય

108. નિયંત્રીત અને સંક્ષિપ્તપણે કેન્દ્રિત થયેલી ભાષાતાલીમ વર્ગખંડમાં શેના ઉપયોગ દ્વારા થઈ શકે ?

- (1) રોલ પ્લે, નાટ્યપ્રવૃત્તિઓ
- (2) સેમીનાર, પેનલ ડિસ્કશન
- (3) શ્રવણ
- (4) વાંચન

109. ધ્વનિઓને ઓળખીને તેના અર્થો તારવવા માટેની સાતત્યપૂર્ણ અને સક્રિય વ્યૂહરચના _____ છે.

- (1) લેખન
- (2) વક્તવ્ય
- (3) શ્રવણ
- (4) વાચન

110. વ્યાકરણશુદ્ધ, તર્કપૂર્ણ વાક્યો રચવાની અને શુદ્ધ ઉચ્ચારો સાથે પૂર્વાપર સહિત બોલવાની વિદ્યાર્થીઓની ક્ષમતા _____ મૂલ્યાંકનનો હિસ્સો છે.

- (1) વક્તવ્ય
- (2) લેખન
- (3) શ્રવણ
- (4) રચનાત્મકતા

111. જાહેર ધોષણાઓમાં પ્રયોજાતા વાક્યો અને વ્યાકરણસંદર્ભો શિક્ષક રેકોર્ડ કરીને વિદ્યાર્થીઓને સંભળાવે છે. વિદ્યાર્થીઓ તે સાંભળી પ્રશ્નોત્તર દ્વારા પ્રેક્ટિસ કરે છે. તે પદ્ધતિ _____ વલણ છે.

- (1) રચનાગત
- (2) પ્રત્યાયનાત્મક
- (3) પરિચ્છેદરચના
- (4) પરિવર્તનાત્મક

112. વ્યાકરણશિક્ષણનો યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્ય ઓળખી બનાવો

- (1) વ્યાકરણરચની પ્રેક્ટિસ માટે અતિરિક્ત મહેનત જરૂરી છે
- (2) નિયમો લાદી દેવાથી પ્રત્યાયનક્ષમતા સીમિત થઈ જાય છે
- (3) વ્યાકરણનિયમોમાં કાબેલ બનવા માટે ફક્ત લેખનતાલીમ જ ઉપયોગી છે
- (4) વ્યાકરણના નિયમોનાં વિદ્યાર્થીઓની રુચિ જાગૃત કરવા માટે તેમને ધનિષ્ઠ રીતે સાંકળવા જોઈએ

113. પૂર્વાનુમાન એ શેની સાથે જોડાયેલું પેટાકૌશલ્ય છે ?
- (1) ઉપસંહાર લેખન
  - (2) નોંધ લેખન
  - (3) વાચન
  - (4) મુસદ્દા લેખન
114. નાની વયના વિદ્યાર્થીઓને વક્તવ્ય અને ભાષા શિખવવા માટે તથા પ્રેરવા માટે નીચેની પ્રવૃત્તિ મોટું પ્રેરકબળ બની શકે છે.
- (1) સુધારાસહિતનું પ્રતિપોષણ શિક્ષક દ્વારા અપાય તે
  - (2) તેમની વાતચીતનું ધ્વનિમુદ્રણ અને વિશ્લેષણ
  - (3) પરસ્પર વાતચીત માટે પ્રોત્સાહન પૂરું પાડવું
  - (4) સ્પીચ થેરાપીસ્ટનું વ્યાખ્યાન ગોઠવવું
115. રેમેડિયલ ટિચિંગ એટલે ...
- (1) શિખવવાની સમસ્યાઓનું નિરાકરણ
  - (2) શાળાના નિયમીત સમય પછીનું શિક્ષણ
  - (3) તેજસ્વી બાળકોને ઉત્તેજન આપવું
  - (4) વિદ્યાર્થીઓની નિયમીત કસોટી લેવી
116. પુસ્તકની માહિતી અને શબ્દોના ઝડપી પરિચય માટે સંશોધન પ્રક્રિયા અને કોશગત જ્ઞાનનો ઉપયોગ _____ ના સંદર્ભ કરવામાં આવે છે.
- (1) પરિચ્છેદ વાંચન
  - (2) સંવેદનપૂર્ણ પ્રતિભાવ
  - (3) આઈડિયાની મૌખિક રજૂઆત
  - (4) ચોક્કસ માહિતી માટેની શ્રવણપ્રક્રિયા
117. વક્તવ્ય અને લેખનના પાઠ સંદર્ભે ત્વરિત પ્રતિપોષણ આપીને વિદ્યાર્થીઓને વધારે પ્રભાવક શિક્ષતામાં વ્યસ્ત રાખવા માટેની પ્રક્રિયાને શું કહેવાય છે ?
- (1) ટર્મ ટેસ્ટ
  - (2) માળખાગત મૂલ્યાંકન
  - (3) ઉપસંહારાત્મક મૂલ્યાંકન
  - (4) વાર્ષિક પરીક્ષા
118. વિદ્યાર્થીઓને તેમના શિક્ષણ માટે વધુ જવાબદાર બનાવવા માટે નીચેનામાંથી કયું વધારે ઉપયોગી છે ?
- (1) વિદ્યાર્થીઓને પોતાની શિક્ષણપ્રક્રિયા અંગેના નિર્ણયો લેવા સંદર્ભ હતોત્સાહ કરવા
  - (2) વાતચીત અને નેટવર્કિંગ માટે ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરવો
  - (3) વધુને વધુ પ્રશ્નો પૂછવા માટે વિદ્યાર્થીઓને પ્રોત્સાહિત કરવા
  - (4) વિદ્યાર્થીઓના ભાષાકૌશલ્યને સુધારવા માટે વધુને વધુ ગૃહકાર્ય પ્રોજેક્ટ વર્ક અને અસાઇનમેન્ટ આપવા